

10-09-2021

EM 2021/130

Rettelsesblad
Erstatter forslag af 9. august 2021.
(Rettelse af bilagsangivelse)

Naalakkersuisut fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Udkast til Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Ophævelse af ophørsklausul for foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.)

(Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

Begrundelse

Naalakkersuisut har modtaget Udkast til Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland.

Lovforslaget indebærer, at de regler, der er fastsat vedrørende muligheder for, eksempelvis at indskrænke besøg og udgange for indsatte i anstalterne, bliver permanente.

Naalakkersuisut godkendte den 13. maj 2020 at afgive udtalelse til den danske regering efter bemyndigelse i § 2, stk. 2, i Inatsisartutlov nr. 1 af 1. april 2020 om ændring af landstingsforordning om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, om at godkende udkast til Forslag til lov om ændring af Kriminallov for Grønland og Retsplejelov for Grønland mv. (Foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.).

Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget den 25. juni 2020, og lovændringen indebærer, at der er givet bemyndigelse til Justitsministeriet til at fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige.

Formålet med loven var at overføre den danske epidemilovs § 12 d, stk. 3, som den var affattet, da lovforslaget blev fremsat og vedtaget i Folketinget, til Grønland på navnlig kriminallovens og retsplejelovens område. Herved sikredes det, at myndighederne i Grønland på Justitsministeriets område, f.eks. kriminalforsorgen, havde de nødvendige redskaber til at forebygge og modvirke yderligere udbredelse af covid-19 mest muligt. Samtidig sikredes det, at der skete en harmonisering af lovgivningen for Grønland, således at de tiltag, der kan indføres i medfør af lovens bemyndigelse, kan følge de tiltag, som iværksættes af Grønlands Selvstyre i medfør af den grønlandske epidemilovgivning.

Det fremgår af lovens § 4, stk. 2, at loven ophæves den 31. december 2021.

For at sikre, at rigsmyndighederne i Grønland også fremadrettet har de nødvendige redskaber til at forebygge og modvirke udbredelsen af covid-19 og andre alment farlige sygdomme i Grønland mest muligt, foreslås det derfor at ophæve ophørsklausulen, således at justitsministeren også efter den 31. december 2021 kan fastsætte regler om bl.a. fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i eller i medfør af kriminalloven og retsplejeloven for bl.a. at forebygge alment farlige sygdomme.

Det kan ikke udelukkes, at der efter den 31. december 2021 fortsat vil være udbrud af Covid-19 eller andre alment farlige sygdomme, der kan begrunde, at der fastsættes regler om indskrænkning af eksempelvis besøg og udgange i anstalterne.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at kriminalforsorgen i et enkelt tilfælde har anvendt hjemmelsgrundlaget i bekendtgørelse nr. 1174 af 30. juni 2020 om forebyggelse og inddæmmelse af udbredelse af covid-19 på Kriminalforsorgen i Grønlands område. I medfør af bekendtgørelsens § 21, stk. 1, har man således på grund af selvstyrets nedlukning af indrejse til Grønland besluttet at udskyde en planlagt overførsel af en grønlandsk forvaringsdømt, som pt. er anbragt i Herstedvester Fængsel i Danmark. Den pågældende skulle ultimo januar 2021 have været overført til forvaringsafdelingen i Anstalten i Nuuk.

Justitsministeriets myndigheder i Grønland har ikke herudover benyttet sig af det angivne hjemmelsgrundlag, og det er derfor ikke muligt at foretage en egentlig vurdering af bestemmelsernes anvendelse, effekter og konsekvenser for retssikkerheden, som det i lov nr. 1056 af 30. juni 2020 er forudsat at skulle foretages i tilfælde af forlængelse eller ophævelse af ophørsklausulen.

Det er hensigten, at lovgivningen i Grønland på Justitsministeriets område skal supplere den grønlandske epidemilov, og den er udformet, så den er bedst muligt i harmoni med den grønlandske ordning og de tiltag, der iværksættes af Selvstyret. Justitsministeriet har derfor været i dialog med Naalakkersuisut om udfærdigelsen af nærværende lovændring, og forslaget er udarbejdet efter den forudsætning, at forslaget til den nye epidemilov for Grønland tager udgangspunkt i det forslag til ny epidemilov, der blev fremsat for Folketinget i december 2020, som oplyst af Departementet for Sundhed.

Den danske bestemmelse indeholder imidlertid en ny ordning for parlamentarisk kontrol, hvorefter vedkommende minister vil skulle forelægge de regler, som ønskes udstedt, for et udvalg, som Folketinget har nedsat, sammen med en indstilling fra Epidemikommissionen.

Justitsministeriet har sammen med Selvstyret overvejet, om der bør indføres en tilsvarende proces i Grønland, herunder med indstilling fra Epidemikommissionen samt parlamentarisk kontrol i form af forelæggelse af udkast til bekendtgørelser for et udvalg, som Inatsisartut har nedsat.

Det følger af selvstyrelovens § 18, stk. 2, at ”Udstedelse af administrative forskrifter, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, afventer selvstyrets udtalelse. Det betyder, at det er en intern beslutning i Grønland, hvordan denne proces tilrettelægges. I dag forelægges bekendtgørelser ikke for Inatsisartut i medfør af Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut § 13, stk. 2.

Hvis der indføres en parlamentarisk kontrol i den nye epidemilov, vil det i denne lov således også kunne bestemmes, at administrative forskrifter, der udstedes af rigsmyndighederne med henblik på at forebygge og inddæmme smitte med Covid-19 eller andre almen farlige sygdomme skal følge den samme proces, som bliver fastsat vedrørende administrative forskrifter efter den grønlandske epidemilov. På denne måde sikrer man, at de bekendtgørelser, der udstedes på Kriminalforsorgens område vedrørende indskrænkninger af indsattes rettigheder som følge af en smitterisiko, følger de samme procedurer som selvstyrets bekendtgørelser, der udstedes efter den nye epidemilov.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 30. december 2021.

Bemærkninger fra Naalakkersuisut til udkastet

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at der bør være de samme muligheder i den lovgivning, der udstedes af rigsmyndighederne i Grønland, som i den nationale lovgivning til at forebygge og inddæmme smitte med pandemier, som den vi har set i det forgangne år.

Det er derfor nødvendigt, at der i kriminallov og retsplejelov indsættes tilsvarende regler som i den grønlandske epidemilov, således at det bliver muligt at indskrænke de rettigheder, borgere ellers ville have haft. Det gælder fortrinsvis på kriminalforsorgens område, hvor der kan være behov for at fastsætte regler om indskrænkning af besøg og udgange for personer, der er anbragt i anstalterne, ligesom det kan være nødvendigt at fastsætte regler om, at en indsat, der er smittet med en alment farlig sygdom, i en periode ikke har ret til det samvær med andre indsatte, som den pågældende ellers havde ret til.

Sådanne indskrænkninger vil skulle fastsættes ved en bekendtgørelse, der skal forelægges Selvstyret til udtalelse, og det vil her være muligt at vurdere, om indgrebet er proportionelt med den smitterisiko, der måtte være i samfundet på det pågældende tidspunkt.

Det er samtidig vigtigt, at vi sikrer, at administrative forskrifter på rigsmyndighedernes område undergår den samme parlamentariske kontrol, som måtte blive indført i de nationale regler. For at sikre, at der ikke opstår et hul i rigslovgivningen, hvor det ikke vil være muligt at forhindre smittespredning på Kriminalforsorgens institutioner, vil det være nødvendig med en parallel behandling af nærværende forslag. Det betyder, at Folketinget vil skulle 1. behandle forslaget, inden der foreligger en udtalelse fra Inatsisartut. Folketinget vil derimod først 2. og 3. behandle forslaget, når udtalelsen foreligger.

Denne fremgangsmåde er sjældent anvendt, og det er Naalakkersuisuts ønske, at den kun skal anvendes i helt særlige situationer, idet det er vigtigt, at Inatsisartut har mulighed for at udtale sig, inden Folketinget starter behandlingen. På grund af valgudskrivelse og de deraf aflyste vinter- og forårssamlinger i Inatsisartut i år, har det desværre vist sig at være den eneste mulighed.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Ingen

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen.

Høring

Justitsministeriet har stået for høringsprocessen, hvor relevante grønlandske myndigheder har været inddraget. Forslaget har været i høring i perioden fra den 26. januar 2021 til den 16. februar 2021.

Bilag

1. Resume af Udkast til Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

2. Udkast til Forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland